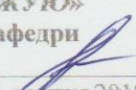

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський державний
педагогічний університет імені Володимира Винниченка

Кафедра образотворчого мистецтва та дизайну

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри
Стрітьсвич Т.М.
«30» серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СКУЛЬПТУРА

Галузь знань 02 Культура і мистецтво
Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Спеціальність: 023 Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація
Освітня програма: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація
Факультет Мистецький
Форма навчання: Денна

2019– 2020 навчальний рік

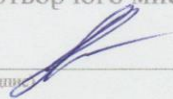
Робоча програма **СКУЛЬПТУРА** для студентів за спеціальністю: **023**
Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Розробники: Гусєва Л.Г., викладач кафедри образотворчого мистецтва та дизайну

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва та дизайну
Протокол від «30» серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри образотворчого мистецтва та дизайну

(підпис)

Стрітьєвич Т.М.

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2,5	Галузь знань 02. Культура і мистецтво	Нормативна	
	Напрямок підготовки 023. Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація		
Розділів – 2	Спеціальність (професійне спрямування):	Рік підготовки: 2-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр 4-й	
Загальна кількість годин – 75		Лекції 6 год.	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних: 2 самостійної роботи студента – 3		Практичні, семінарські 0 год.	
	Лабораторні 30 год.		
	Самостійна робота 39 год.		
	Індивідуальні завдання: 0 год.		
	Вид контролю: 4-й сем. – перегляд		
	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр		

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета:

- ознайомлення студентів з предметом, специфікою, історією виникнення та основною проблематикою скульптури;
- опанування комплексом знань, умінь та навичок в галузі скульптури;

Завдання:

- сприяти розвитку художнього мислення, творчої уяви, зорової пам'яті, просторових уявлень, художніх здібностей та естетичного ставлення до творів мистецтва;
- навчити студентів основам пластичного вирішення в скульптурі;
- формувати вміння ліпити об'єкти дійсності та ознайомити зі специфікою роботи з матеріалами;
- формувати вміння використовувати образотворчо-виразні засоби (силует, лінія, композиція, динаміка, об'єм тощо);
- розкрити зміст, науково-теоретичні основи і методику вивчення скульптури.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: матеріали та виразні засоби скульптури, композиційні закономірності скульптурних творів; види та жанр скульптурних творів; методику виконання скульптурних творів, історію розвитку мистецтва скульптури, відомих майстрів-скульпторів.

Вміти: виконувати скульптурні твори об'ємної та рельєфної пластики, застосовувати композиційні закономірності в скульптурному творі, аналізувати скульптурні твори.

Демонструвати компетенції:

- Здатність здійснювати творчу діяльність на базі професійних знань та навичок, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образно-асоціативну, стилістичну та пластичну мову художнього твору; формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей.
- Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва, створювати та реалізовувати власні художні концепції у творчій діяльності, аргументовані знанням художніх стилів різних епох та володінням академічними та сучасними техніками, прийомами та методиками, спроможність до професійного спілкування щодо актуальних проблем мистецтвознавства.
- Здатність демонструвати достатньо високий рівень творчої майстерності, розуміти основні шляхи інтерпретації художнього-пластичного образу у мистецтвознавчій, творчій та дослідницькій діяльності; інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі
- Здатність інтегрувати професійні знання та навички і використовувати їх у процесі створення художнього твору, володіти різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах, впроваджувати сучасні

способи відтворення, використовувати виразну мову образотворчого мистецтва в процесі власної професійної діяльності.

- Здатність застосовувати базові знання провідних художньо-теоретичних систем та концепцій, історичних та мистецьких процесів розвитку образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва і реставрації творів мистецтва (базові професійні знання) в творчій та мистецтвознавчій діяльності.

- Розуміння закономірності творчого процесу: перебігу та етапів виявлення і втілення художнього образу за допомогою образотворчих засобів; розуміння особливостей художнього сприйняття: цілісного бачення, асоціативного, образного сприйняття; визначення етапів та послідовності реалізації художнього образу в мистецькому творі. Здатність до творчої уяви й образного мислення, художньої спостережливості, зорової пам'яті, виховання широкої художньо-естетичної культури і художнього смаку.

- Досконале володіння дисциплінами образотворчого циклу та здатність спрямовувати ці теоретичні знання та практичні навички на виконання роботи в матеріалі. Усвідомлення основних художніх особливостей зображально-виразних засобів та їх можливості у виявленні образу.

Очікувані (програмні) результати навчання:

- Знання матеріалів та технік образотворчого мистецтва; виражальних і виразних засобів, професійної термінології, етапів та методики виконання зображення

- Усвідомлення теоретичних основ образотворчої грамоти для застосовування комплексного художнього підходу у створенні цілісного образу

- Знання й розуміння основних концепцій, теорії та загальної структури, класифікації видів, жанрів образотворчого мистецтва.

- Здатність характеризувати та визначати приналежність твору до тієї чи іншої історичної доби розвитку мистецтва, співвідносити різні культурно-історичні епохи.

- Здатність аргументувати вибір матеріалів та техніки, зображальних засобів, різних мистецьких технік для вирішення практичного завдання, продемонструвати знання та розуміння зображальних і виражальних можливостей різних художніх матеріалів, що застосовуються у живописі, рисунку, декоративно-прикладному мистецтві, реставруванні.

- Здатність застосовувати різноманітні мистецькі техніки, вміти намалювати натюрморт, пейзаж, голову, півфігуру, фігуру людини, створювати тривимірні об'єкти (скульптура) та просторові інсталяції (візуальні практики, сценографія) в різних матеріалах.

- Вміння використовувати власну образно-асоціативну, стилістичну та пластичну мову, інтегрувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі, відтворювати традиційні та синтезувати сучасні технології образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

- Уміння виконувати зображення з натури, по пам'яті, за уявою образотворчими засобами; працювати співвідношеннями; цілісно бачити, виділяючи головне виразними прийомами; виявляти за допомогою тону форму, об'єм, матеріал, світло і простір; володіти сформованими в процесі вправ професійними навичками зображення
- Вміння аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу
- Вміння визначати форму художнього твору, матеріали та техніки виконання у відповідності до теми та ідеї художнього задуму, знаходити технологічне рішення, яке максимально відповідає задуму, оцінювати отримані результати та аргументувати творче рішення роботи в матеріалі, враховувати і використовувати при виконанні художнього твору властивості матеріалів, закони їх взаємозв'язку.
- Здатність використовувати відповідну термінологію, обговорювати факти та інтерпретації зрозумілою і чіткою мовою, застосувати це в презентаціях, есе та дипломній роботі
- Здатний до творчого та професійно-ділового спілкування із застосуванням фахової термінології; здатний до міжособистісної взаємодії, уміє толерантно вести дискусії та аргументувати власні думки
- Здатність відповідально ставитися до виконуваної роботи, самостійно приймати рішення, досягати поставленої мети з дотриманням вимог професійної етики
- Здатність свідомо ставитися до пізнавальної діяльності, до самонавчання та продовження професійного розвитку як умови розвитку творчої особистості та професійного зросту.
- Готовність розуміти кінцеву мету власного навчання, його етапи, цілі і завдання кожного окремого завдання з рисунку, живопису, скульптури

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Об'ємні форми. Натюрморт.

Тема 1. Скульптура як вид образотворчого мистецтва. Історія розвитку скульптури. Види і жанри скульптури

Тема 2. Скульптурна майстерня. Обладнання, інструменти та матеріали

Тема 3. Ліплення об'ємного предмету (груша, яблуко) (глина)

Тема 4. Ліплення натюрморту (ортогональний рельєф) 30x40x4 (глина)

Розділ 2. Частини голови людини. Маска.

Тема 1. Ліплення частин голови людини за зразками скульптури

Мікеланджело „Давид” (ніс, око, губи, вухо) (глина)

Тема 2. Ліплення маски за античним зразком (глина)

Структура навчальної дисципліни

№з/п	Тема	Кількість годин		
		Лекц	Лаб.	Сам.
Розділ 1. Ліплення предметів і натюрморту				
1	Тема 1. Скульптура як вид образотворчого мистецтва. Історія розвитку скульптури. Види і жанри скульптури	4		3
2	Тема 2. Скульптурна майстерня. Обладнання, інструменти та матеріали	2		2
3.	Тема 3. Ліплення об'ємного предмету (груша, яблуко) (глина)		2	
4	Ліплення об'ємного предмету (груша, яблуко) (глина або пластилін)			4
5	Тема 4. Ліплення натюрморту (ортогональний рельєф) 30x40x1 (30x30x1) (глина)		4	
6	Ліплення рельєфу рослинного мотиву (гілка з листям) 30x40x4 (30x30x1) (глина, пластилін)			10
Розділ 2. Ліплення деталей голови. Ліплення маски				
7	Тема 1. Ліплення частин голови людини за зразками скульптури Мікеланджело „Давид” (ніс, око, губи, вухо) (глина)		16	
8	Конструктивні зарисовки частин голови в різних ракурсах (ніс, око, губи, вухо), формат А3, А4			10
9.	Тема 2. Ліплення маски Венери за античним зразком (глина)		8	
10.	Конструктивні зарисовки маски з різних ракурсних положень (маска античного зразка), формат А3,А4			10
Всього		6	30	39

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Не передбачено	

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Не передбачено	

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кільк. годин	
Розділ 1. Ліплення предметів і натюрморту			
1	Тема 3. Ліплення об'ємного предмету (груша, яблуко) (глина)	2	
	Консультація. Особливості ліплення об'ємних форм		2
2	Тема 4. Ліплення натюрморту (ортогональний рельєф) 30x40x4 (30x30x4) (глина)	4	
	Консультація. Методика ліплення рельєфу.		2
Розділ 2. Ліплення деталей голови. Ліплення маски			
3	Тема 1. Ліплення частин голови людини за зразками скульптури Мікеланджело „Давид” (ніс, око, губи, вухо) (глина)	16	
	Консультація. Методика ліплення частин голови людини		2
4	Тема 2. Ліплення маски Венери за античним зразком (глина)	8	
	Консультація. Особливості та методика виконання маски.		4
	Всього	30	10

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кільк. годин	
Розділ 1. Ліплення предметів і натюрморту			
1	Тема 1. Опрацювання теоретичного матеріалу за літературними джерелами	3	
2	Тема 2. Опрацювання теоретичного матеріалу за літературними джерелами	2	
3	Тема 3. Ліплення об'ємного предмету (груша, яблуко) (глина або пластилін)	4	
4	Тема 4. Ліплення рельєфу рослинного мотиву (гілка з листям) 30x40x4 (30x30x4) (глина, або пластилін)	10	
Розділ 2. Ліплення деталей голови. Ліплення маски			
5	Тема 1. Конструктивні зарисовки частин голови в різних ракурсах (ніс, око, губи, вухо), формат А3, А4	10	
6	Тема 2. Конструктивні зарисовки маски з різних ракурсних положень (маска античного зразка), формат А3, А4	10	
	Всього	39	

9. Індивідуальні завдання

Не передбачено

10. Методи навчання

Лекції, лабораторні заняття, самостійна робота.

11. Методи контролю

- поточне оцінювання знань студентів під час лабораторних занять,
- підсумковий контроль (перегляд)

12. Розподіл балів, які отримують студенти

IV семестр

Поточне тестування та самостійна робота							Сума
Розділ 1				Розділ 2			100
T1	T2	T3	T4	T1	T2	ПК	
15	15	15	15	15	15	10	

Максимальна оцінка за аудиторну та самостійну роботу 15 балів.

0 – 1 бал:

- студент присутній на занятті.
- Завдання винесені на самостійне опрацювання виконані частково, на низькому рівні.

2– 5 балів:

- Теоретичний зміст курсу засвоєний частково, студент слабо орієнтується у вивченому матеріалі.. Необхідні практичні навички роботи з засвоєним матеріалом сформовані частково.
- Студент у цілому відтворює навчальний матеріал, не впевнено та не завжди відповідно застосовує поняття й терміни.
- Зазнає труднощів у використанні теоретичного матеріалу при вирішенні практичних і самостійних завдань.

Знання мають недостатньо стійкий та послідовний характер. Вони застосовуються переважно для виконання завдань репродуктивного характеру.

- Виконання завдання має формальний характер, студент не завжди дотримується методичної послідовності виконання завдання та виконує його під керівництвом викладача.
- Допускається значних порушень в передачі основних пропорційних співвідношень не може виявити закономірності будови форми, не підпорядковує деталі великій формі.
- Не всі завдання, винесені на самостійне опрацювання даної теми наявні.
- Реалізація роботи не завжди відповідає завданню
- Оформлення роботи лише частково відповідає вимогам, є суттєві недоліки.

6 – 9 балів:

- Студент не завжди вільно орієнтується у навчальному матеріалі.
- Теоретичний зміст курсу засвоєний не у повному обсязі на посередньому рівні.
- Не завжди впевнено та відповідно використовує поняття й терміни.
- Необхідні практичні навички роботи з засвоєним матеріалом сформовані в основному.

- Зазнає труднощів у використанні теоретичного матеріалу при вирішенні практичних завдань.
- Знання мають недостатньо стійкий та послідовний характер. Вони застосовуються переважно для виконання завдань репродуктивного характеру.
- Виконання завдання має формальний характер, відсутня чіткість, структурованість, студент дотримується методичної послідовності виконання завдання під керівництвом викладача.
- Студент не впевнено передає основні пропорційні співвідношення форми. Наявність усіх завдань, винесених на самостійне опрацювання.
- Реалізація роботи не завжди відповідає завданню.
- Оформлення роботи лише частково відповідає вимогам, є певні недоліки.

10 – 13 балів:

- Теоретичний зміст курсу засвоєний практично повністю, необхідні практичні навички роботи з засвоєним матеріалом сформовані майже повністю.
- Студент добре опанував вивчений матеріал, застосовує знання у практичній роботі, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, володіє понятійним апаратом. Добре володіє знаннями і вміннями з композиції й пластики.
- Студент дотримується методичної послідовності виконання завдання під керівництвом викладача.
- Знання та практичні уміння й навички сформовані, однак можливі незначні помилки щодо послідовності виконання завдання.
- Студент передає основні пропорційні співвідношення та форму.
- Наявність усіх завдань, винесених на самостійне опрацювання даної теми. - Робота оформлена згідно вимог, хоча є незначні недоліки щодо методичної послідовності та технічного виконання.

14 – 15 балів:

- Студент досконало володіє теоретичним матеріалом. Теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом, якість знань близька до максимальної.
- Студент має системні, повні, міцні знання в повному обсязі в межах вимог навчальної програми, усвідомлено використовує їх. Розуміє та відповідно застосовує професійні поняття й терміни. Уміє самостійно аналізувати та застосовувати основні положення теорії при вирішенні практичних завдань.
- Досконало володіє знаннями і вміннями з композиції та пластики.
- Дотримується методичної послідовності виконання завдання, під час ліплення підпорядковує деталі великій формі. Правильно передає основні пропорційні співвідношення та форму.
- Наявність усіх завдань, винесених на самостійне опрацювання даної теми.
- завдання виконані самостійно і на високому рівні.
- Робота оформлена згідно вимог. При виконанні роботи, крім необхідних складових, виявлено творчий підхід, опрацьована додаткова література.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Скульптура».
2. Тексти лекцій (в електронному варіанті).
3. Методичні рекомендації до лабораторних та самостійних робіт.

14. Рекомендована література

Основна

1. Єфімов І.В. Про мистецтво скульптури. - М.: Мистецтво, 1977.
2. История зарубежного искусства. - М.: Изобразительное искусство. – 1984.
3. Лантэри Э. Лепка. – М.: Издптельство Академии Художеств СССР, 1963. – 331 с.
4. Мельник А.А. Основные закономерности построения скульптурного рельефа. – М.: Высш. шк., 1985. - 110 с.
5. Хогарт Б. Рисунок человека в движении. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2001. – 176 с.
6. Хогарт Б. Динамическая анатомия для художников. – Тула: Родничок, - М.: Астрель, 2001.
7. Школа изобразительного искусства. В 10-ти выпусках. - М.: Изобразительное искусство. – 1986.
8. Юному художнику: Практическое руководство по изобразительному искусству. – М.: Издаельстао Академии художеств СССР, 1963.

Допоміжна

1. Авсеян О.А. Натура и рисование по представлению. – М.: Изобразительное искусство, 1985. – 152 с.
2. Васютинский Н. Золотая пропорция. – М.: Молодая гвардия, 1990.
3. Закс Ханнелоре Донателло. – Берлин: Мир искусства, 1988.
4. Косарева А.В. Искусство медали. – М.: Просвещение, 1977.
5. Кузнецова Л.С. Беседы об изобразительном искусстве и архитектуре. О языке архитектуры, скульптуры и живописи. – К.: Рад. шк., 1989. – 319 с.
6. Левин С.Д. Беседы с юным художником. Вып I. - М.: Советский художник. 1988. 288 с.
7. Левин С.Д. Беседы с юным художником. Вып II. - М.: Советский художник. 1988. 320 с.
9. Молева Н., Белютин Э. Школа Ашбе. М., «Искусство», 1958.
10. Роден О. Сборник статей о творчестве. – М., 1960.
11. Саверкина И. Греческая скульптура V в. до н.э. в собрании Эрмитажа. Каталог. – Лен. отд.: Искусство, 1986. – 159 с.
12. Степанов А. Мастер Альбрехт. – Ленинградское отделение: Искусство, 1991.
13. Эрпель Фриц Микеланджело. Альбом. – Берлин: Мир искусства, 1990.

15. Інформаційні ресурси

1. Архітектоніка. Режим доступу: <http://www.light-space.ru/threads/976/>
2. Голубкіна Анна. Твори скульптора. Режим доступу: <http://www.tg-m.ru/articles/2-2014-43/relefy-anny-golubkinoi-mezhdu-skulpturoi-i-zhivopisyu>
3. Сто відомих скульпторів. Режим доступу: <http://www.100sculptors.info/14.html>
4. Сучасна скульптура. Режим доступу: <http://relaxic.net/tag/>
5. Уроки скульптури Олега Торопигіна. Режим доступу: http://www.marhi.ru/kafedra/guman/history/history1_11.php
<http://www.skulptu.ru/textbook.htm#Рельеф>